

den Lov ansaae den det for sin Hovedopgave at fremme. I denne Erklæring ligger jo altsaa, at Regjeringen har anseet en saadan Lov for fuldkommen retfærdig, paatrængende nødvendig og betimelig, thi disse Betingelser maae jo være tilstede, naar en Regjering erklærer, at den vil fremkomme med et Lovforslag om en vis bestemt Gjenstand. Den 7de Mai 1849 yttrede ogsaa den høitærede Indenrigsminister, at vore Landbosforhold have deskovære en særegen Brøst; den Afløsning af Fæsteforholdet, af Tiendebyrden — han nævnedes ogsaa Høveri og den ulige Beskatning, men, som bekjendt; ere disse Hovedreformer gjennemførte — som i de foregaaende Decennier lykkelig var bleven iværksat i mange Stater, var ikke i den rolige Tid bleven gjennemført hos os". Efter at have bemærket, at der nu var kommet Røre i Befolkningen angaaende denne Sag, og at der havde fundet Agitationer Sted, yttrede den ærede Minister, at „det er unegteligt, at Bondestanden bestemt ønsker disse Forhold ordnede paa en lignende Maade, som skeet er i andre fremadskridende Stater“, og næstefter nogle Uttringer, som ikke høre herhen — de angik Landstingets Sammensætning dengang —, siger den ærede Minister fremdeles: „Regjeringens Pligt er at forelægge Udkast til retfærdige og billige Love om disse vigtige Landbosforhold“. Derpaa gaaer den ærede Minister over til at omtale sin Stilling til dem, og han siger da, at de i lang Tid have været Gjenstand for hans omhyggeligste Overveielse — navnlig disse Landbosforhold — og deres heldige Ordning vilde han gjøre til sit Livs Opgave, hvis han blev i sin daværende Stilling. Deskovære blev den ærede Minister ikke fremdeles i sin daværende Stilling, men jeg troer, at vi nu kunne glæde os til, at han er i samme Stilling, og at han ikke i den Henseende har forandret sin Mening; at han ikke har gjort det, maatte jeg maaskee nævne strax; thi vi hørte her i Salen i September Maaned d. A. af den ærede Minister i en Debat, hvori han forøvrigt ikke udtalte sig velvilligt om forskellige Landbosreformer i en vis Retning, at han ogsaa hørte til dem, som erkjendte, at der kunde være en Opfordring til at ordne Gaardfæsternes Forhold.

Den ærede Minister foranledigede noget

efter Mai 1849 en Landbocommission nedsat, og blandt forskellige Planer til Lovudkast, som han lod forelægge denne Landbocommission, var der ogsaa en Plan til Fæstevasenets Afløsning. Den ærede Minister gav i denne Plan en meget interessant Udvikling af Sagen, som jeg vil anbefale til dem af det ærede Thing's Medlemmer, der endnu ikke maatte kjende den, og han kom deri til det Resultat, at det var i det Heles Interesse, at bewirke Fæstetvangen ophævet. Han viste, at det, at der var Fæstetvang for en stor Deel af Bondejorden, var et stort statsoeconomisk Tab, og han viste ogsaa, at politiske Hensyn talte for Nødvendigheden af at komme til en Reform. Dog det er ikke alene den høitærede Minister, som jeg kan støtte mig til, jeg kan ogsaa holde mig til flere forskellige vægtige Autoriteter; jeg vil imidlertid i saa Henseende blot tillade mig at henvise til den Betænkning, som blev afgivet af et Udvalg, der blev nedsat her i Thinget angaaende et lignende Lovforslag som det, der nu foreligger. Dette Udvalg bestod af i politisk Henseende meget forskellige Mænd, saa at man kan være vis paa, at Sagen i dette Udvalg ikke blev seet fra een Side, men blev betragtet fra forskellige Sider, og Ingen vil vistnok paastaae — det vilde være en høi Grad af Uretfærdighed, kunde jeg næsten sige —, at navnlig den ærede Rigsdagsmand, der var Ordfører for Udvalget, og havde affattet Betænkningen, stod eensidig paa Bondestandens Side, og naar Noget forsvarer denne Lov, er man jo tilbøielig til at sige, at Bedkommende er eensidig. Jeg skal ikke opholde mig ved den Udvikling, som dette Udvalg gav, men blot bemærke, at det kom til det Resultat, at „der er kommet et Tidspunkt, hvor det ikke blot lader sig retfærdiggjøre, men hvor Retfærdigheden endog fordrer, at Staten alvorlig griber ind i Ordningen af de med Hensyn til Fæstegodsset bestaaende Forhold.“ Det paavises her, at Retfærdigheden ligesom fordrer, at en saadan Reform kommer istand. At nu Retfærdighed virkelig byder dette, troer jeg, at et uheldet Blik paa Forholdene Dag for Dag mere maa overbevise Enhver om. Man kan let see, hvorledes Fæsteforholdene bestandig Dag for Dag udvikle sig i en for Bondestanden overordentlig